Poštnina plačana v gotovini. Maribor, sreda 16. februar'a 1938 Štev. 37. Leto XII. (XIX.)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Socialni darvinizem

Rasni teoretiki so zbrali z raznih strani osnovne elemente za zgradnjo rasne teorije. Njeni biološki elementi so pred vsem darvinistični nauk o selekciji (odbiranju) in borbi za obstanek, kar so vse prenesli v družbino območje in prilagodili namenom oblasti. To je tako zvani socialni darvinizem. Najpomembnejši element pa je teorija o nasledstvu, ki zanika vpliv vnanjih pogojev na organizem in naglaša nespremenljivost plazme (prvotne tvari), katere nosilec je rasa. S prenosom teh bioloških pojmov na socialno območje so ustvarili nek biološki ali kakor ga oni nazivajo organski pogled na svet, v katerem fungira rasa kot centralni pojem, kot nosilec nasledstvenih lastnosti nacije, kot tvorec kulture in zgodovine.

Selekcija v socialnem območju pomeni nadvlado onih, ki se znajo prilagoditi. Po tolmačenju socialnih darvinistov pa so najbolj prilagodljivi oni, ki so lastniki produkcijskih sredstev in imajo v rokah ekonomsko in politično oblast. Z usvojenim naukom o borbi za obstanek hoče rasna teorija utemeljiti upravičenost fašističnih osvojevalnih načrtov.

Najzanimivejša za rasizem je adaptacija Weissmannove teorije nasledstva, po kateri je prvotna snov večno enaka ali nespremenljiva. Sanitetni svetnik Graf piše: »Dognanje o trajnosti prvotne snovi (plazme) je velikega pomena za organsko mišljenje« (Rasistična ideologija). Drugi rasist Bauer pravi: »Zapomnimo si, da vnanja sredina, način življenja itd. niti najmanj ne vplivajo na nasledstvena svojstva poedinca.«

Zakaj je teorija o nasledstvu postala osnova rasni teoriji? Pomanjkanje, glad, nezaposlenost, robota šibkega močnejšemu itd. ne pridejo v poštev. Za napredek ni važno, v kaki družbeni sredini se nahajaš, kako živiš; glavno je, da čuvaš svojo čisto nasledstveno, živalsko maso. **Tako prenašaš pažnjo s socialnih problemov v biološko stran.** Osnovno vprašanje je čuvanje večne plazme rase, to je skupine ljudi enake nasledstvene mase in ž njo enake telesne in duhovne konstitucije. Samo rasa je nosilec in čuvar razvoja in biološki motor zgodovine. Zato pravi Graf: »V toku časa so se vedno bolj ostrila nasprotja med znanostjo in življenjem, kapitalom in delom, državo in narodom. Da premostimo ta nasprotja, moramo streti prvenstvo razumu v našem mišljenju in postaviti organsko sliko sveta.«

Rasizem pa deli rase v višje in nižje, v vredne in nevredne. Katera je vredna? Samo bela, a ne vsa. Najmodernejši nemški antropolog, rasist profesor Weinert pravi: »Lahko smo ponosni na svojo belo raso in na oni njen del, ki danes edini predstavlja kulturno ustvarjalni del vsega človeštva.« Ta del je profesorjeva domovina. »Vsa današnja kultura se ustvarja in se širi iz zapadne Evrope, seže do Visle in tam prestane.« Kultura zapadne Evrope gre le do Visle? In onostran te? Vse kaže, da se tukaj lomi stara in vstaja nova kultura!

Tako je postala rasna teorija svetinja. Negovanje rasnih nasprotstev in bioloških razlik smatra rasna kultura za svojo glavno nalogo 20. stoletja. Človečanstvo torej nima po rasizmu drugih poslov ko odgajati ljudske rase. Milijoni gladnih in nagih ne ustvarjajo nobenega problema in naj po teoriji o selekciji in ohranitvi manjvredne mase propadejo v prilog vrednim, ki tvorijo sredino stanovske totalne države. Kam taka kultura vodi, pove določno in nazorno Coudenhove-Kalergi (borec za Pan Evropo) v svoji knjigi »Totaler Staat — Totaler Mensch«, kjer primerja fašizem in demokratizem **z zgodovino totalne Sparte in Atenami.** Sparta je bila simbol kulta moči, telesnosti, borbe. Spartanec ni poznal osebne svobode, imetja, osebne kulture, zasebnega življenja. Sparta je bila eno samo nepretrgano vojno taborišče. Zato ni dala genijev, ni dala duha, kulture. Propadla je brez sledu. Obratno je bilo z **Atenami, kjer je bil namesto totalne države totalni človek.** Tam se je rodila prva kultura osebnosti, kultura lepote in duha, umetnosti in znanosti. Cilj te prve evropske države je bil: Spopolnitev človeka, sproščenje njegovih duševnih sil, spopolnitev telesa, duše in duha, spoj junaštva in estetike, naravna etika. S kultom tega ideala so dale Atene celo vrsto tvorcev zapadno-evropske kulture: Umetnike in junake, pesnike in mislece, vojskovodje in državnike, govornike in zgodovinarje.

V današnjem velikem historijskem eksperimentu moremo idejo totalne države primerjati z ono totalnega človeka ali minljivost Sparte z nesmrtnostjo duha Atencev. Evropa stoji na razpotju. Če pojde po poti prve ali druge: Po poti vsemogočnosti države in ničevosti človeka, ali po poti njegove sproščenosti. Stvaritelji in nosilci fašizmov se poslužujejo vseh sredstev, da onemogočijo demokratično idejo na njenem pohodu.

Rimski diktator stavi demokracijo proti fašizmu kot bogate proti ubogim. Odkod to siromaštvo pod fašističnim krovom? Račun je kaj enostaven in lahak: Njih monumentalna vnanjost (ceste, ogromne stavbe, kasarne, orožje itd.) ima tudi svojo nasprotno stran — izčrpano življenje širokih mas. V sredini fašizmov je zapisano, da jim ne more iti nikdar dobro.

Res so v trikotniku Newyork-London-Pariz gospodarji pretežnega dela svetovnega gospodarstva in če je newyorški list »New York Times« namignil, da bo ta trikotnik skoro vrgel utež na tehtnico, je storil prav. Če, oziroma ko bo to storil, se bomo mogli prepričati, da ima za seboj 4/5 zemljanov.

Na Hitlerjev pritisk nova Schuschniggova vlada

V novi vladi trije eksponenti narodnega socializma — Splošna amnestija za politične delikte — V Domovinsko fronto bodo imeli dostop tudi narodni socialisti

SCHUSCHNIGG

DUNAJ, 16. februarja. **Davi ob 2. je izšel razglas o preosnovi avstrijske vlade. Zvezni predsednik Miklas je pristal na sledečo sestavo nove Schuschniggove vlade: kancelar dr. Schuschnigg, podk. general Hülgerth (tudi doslej), zunanji minister dosedanji državni tajnik v zun. ministrstvu dr. Gvido Schmidt, notranji minister nacionalist Seiss-Inquart, finančni minister Rudolf Neumayer, dr. Adamovič, pravosodstvo, Peter Manwasser, poljedelstvo. Ministra brez listnice sta med drugim bivši notranji minister Glaise Horstenau in dosedanji državni tajnik Zernatto. Državni tajniki so: za narodno obrambo general Zechner, za delo Adolf Watzel, za industrijo in rude Ludvik Stepski, za gozdove bo še imenovan, za javno varnost pa dr. Skubl (svoječasni ljubljanski policijski šef!), ki prevzame tudi generalni inšpektorat nad vsemi policijskimi ter orožniškimi eksekutivnimi organi. Po sestavi nove vlade in zaprisegi se je vlada sestala k svoji prvi seji, na kateri so sklenili, da se razglasi splošna amnestija za vse politične prestopke pred 15. februarjem ter izpregled vseh kazni pogojno do 31. decembra 1941. — Amnestijski razglas se utemeljuje s tem da se omogoči rodoljubno sodelovanje vsem, tudi tistim, ki so doslej stali na strani, da se na ta način doseže notranji in zunanji mir. Vsi današnji dunajski listi poročajo zelo izčrpno o preosnovi avstrijske vlade. V glavnem naglašajo, da predstavlja nova vlada koncentracijo vseh lojalnih činiteljev, ki so pripravljeni sodelovati. Avstrija išče neko trajno obliko v razmerju do Nemčije.**

DUNAJ, 16. februarja. **Včeraj je skušal dr. Schuschnigg nekajkrat priti v telefonični stik z Mussolinijem, ki pa ne biva v Rimu, ampak nekje v okolici in so mu iz Rima odgovorili, da ne morejo svetovati, ali naj sprejme nemške predloge ali ne. V tukajšnjih krogih govorijo o skorajšnjem sestanku kancelarja Schuschnigga z Göringom, oziroma Hitlerjem v Inomostu ob priliki njegovega potovanja v Italijo.**

DUNAJ, 16. februarja. **Kot eksponenti narodnega socializma v novi Schuschniggovi vladi se smatrajo minister za notranje zadeve in javno varnost Seiss-Inquart, pri čemer pa pripada dejansko vodstvo nad eksekutivo dr. Skublu, nadalje Glaise Hornstenau in državni tajnik Trpsky. Vsi ostali člani vlade pripadajo Domovinski fronti. Tudi se doznava, da bo omogočen sprejem v Domovinsko fronto vsem onim, ki doslej iz kakršnihkoli razlogov niso bili sprejeti.**

Japonski general Nakašima je padel

ŠANGHAJ, 16. februarja. Po vesteh iz fronte je v srditih borbah s Kitajci padel japonski general Nakašima. Dve kitajski diviziji si na vso moč prizadevata, da bi zavzeli Pinkvin. Poročila o borbah si precej nasprotujejo.

Italijansko letalo izginilo brez sledu

RIM, 16. februarja. Agencija Stefani poroča: Italijanski hidroavion je na potu od hidrodroma Polenza in hidrodoma Lido pri Rimu izginil. V letalu je bilo 8 pilotov in mehanikov ter 10 potnikov. Bojijo se, da je doživel katastrofo v veliki burji, ki je besnela nad morjem.

Gospodarske beležke

Nov pravilnik o sladkovodnem ribarstvu pripravlja ministrstvo poljedelstva. Pravilnik stopi v veljavo najbrže že 1. marca t. l.

Gradnja rafinerije za proizvodnjo bencina iz premoga. Iz Beograda poročajo, da proučuje nacionalni zavod za rude in gorivo, ki se je nedavno osnoval v ministrstvu za gozdove in rudnike, vprašanje gradnje velike rafinerije za proizvodnjo bencina in olja iz premoga. Potrebne stroje bodo naročili iz Nemčije in bodo znašali stroški okoli 200 milijonov din.

Znižanje uvoznih carin. »Službene novine« objavljajo, da je bil med našo državo in Nemčijo dosežen sporazum glede izpremembe dveh carinskih postavk. Zniža se carina na umetno volno (umetni bombaž iz celuloze) na 5 zlatih dinarjev, nadalje za priklopne vozove za tovorne avtomobile na 70 zlatih dinarjev. Doslej je znašala uvozna carina za umetno volno 50, za priklopne vozove pa 130 zlatih dinarjev za 100 kg.

Trgovinska pogajanja med našo državo in Estonsko so se pričela včeraj v Beogradu. Gre predvsem za novo ureditev medsebojne izmenjave blaga ter za ureditev plačilnega prometa.

13.000 avtomobilov je v vsej Jugoslaviji po zadnjem štetju. Za nje se potroši letno okoli 400.000 hl bencina. Pri nas pride na 1000 prebivalcev 0.7 avtomobila, v Angliji 40, v Franciji 54, v Nemčiji 15, v Avstriji in ČSR po 5, v Grčiji pa po 2 avtomobila na 1000 prebivalcev.

Gospodarski svet Male antante se bo sestal dne 8. marca k rednemu zasedanju v Bukarešti.

Pooblastila za špediterske obrti, agenture in trgovinska zastopništva. Ban dravske banovine je na podlagi zadevne ministrske uredbe odredil, da se morajo predložiti vsa, pred uveljavljanjem uredbe, ki predpisuje dovolitev za špediterske obrti, obrti za posredovanja v trgovinskih poslih in za trgovinska zastopništva, izdana pooblastila (odnosno obrtni listi) pristojnemu upravnemu oblastvu prve stopnje v roku 3 mesecev, to je do 8. maja 1938, in sicer radi registracije, da veljajo ta pooblastila kot dovolila v smislu ministrske uredbe. Obenem je treba predložiti zadevno potrdilo Zbornice za TOI.

S telefonskim kablom Beograd - Zagreb - Maribor letos ne bo nič! V »Službenih novinah« z dne 12. t. m. je objavljena uredba o spremembi uredbe o nabavi in položitvi telefonskega kabla Beograd - Zagreb - Maribor do avstrijske meje. Z novo uredbo se spreminja poslednji člen glede uveljavljanja uredbe, in sicer tako, da dobi uredba od 23. sept. 1937, obvezno moč šele 1. aprila l. 1939.

Pobrski

Širite „Večernik“

V »Sokolski volji« z dne 11. t. m. čitamo: »V P. nad Š. L. je prišel v delavnico nekega obrtnika deček star 8—10 let. V delavnici visi po stenah več slik. Med temi je tudi slika z IX. vsesokolskega zleta leta 1932: proste vaje članov. Deček obstane pred to sliko in si jo ogleduje. Obrtnik: »Ali veš, kdo so ti na sliki?« — Molk. Obrtnik: »To so Sokoli«. Deček: »To so torej tisti razbojniki in ravbarji.« — Ta deček je iz hiše, kjer prevladuje največja pobožnost in od koder se širi nauk o ljubezni do bližnjega. In kakor vidimo, smo Sokoli po teh naukih razbojniki in ravbarji. Zdrava semena padajo v mlade duše! Kogar zanima, mu lahko postrežemo s točnimi imeni. — V M. N. v srezu Lj. je občinski odbor občinskemu tajniku prepovedal delovanje pri Sokolu. Ker se občinski tajnik tej omejitvi ni uklonil, so ga odpustili iz službe. Vrgli so iz službe tudi občinskega slugo, enaka usoda čaka še dva občinska uslužbenca, ker sta prijatelja domačega Sokola. Vsem tem bratom je sedaj dom in kruh — široka cesta.«

G † M † B

»Kor. Slovenec« piše v št. 6: »**Še druga cvetka.** Iz Žitare vesi poročajo sledeče: Stara je navada, da se na sv. Tri kraje naslikajo na hišna vrata začetne črke G+M+B, ki naj povedo, da biva v hiši krščanska družina. Tako so napravili tudi pri Škrutelnu na Selih. Pa pride orožnik, vidi na hišnih vratih omenjene črke in pozove gospodarja, naj črko »G« spremeni v »K«, češ gre vendar za Kasperja. Iz slovenskega Gašparja naj bi torej nastal nemški Kasperl. Prineso koledar koroške kmečke zveze, na orožnikovo začudenje stoji tam napisano samo »sv. Trije kralji«. Tako je slovenski Gašpar vendarle ostal. — Drug slučaj je iz žitarske nadaljevalne šole. Učenci so se medsebojno pogovarjali v domačem jeziku. Kar pristopi učitelj Kramar k učencu Janezu Osmalcu in ga pozove, naj govori s tovariši nemško ali pa naj gre v Jugoslavijo. Učenec je na svojevrstni poziv molčal.«

Spomnite se CMD!

»Del. politika« objavlja v št. 13: »**Sedež občine hočejo premestiti** iz Pragerskega v Črešnjevec. Temu ugovarja vse Pragersko. V Pragerskem je veliko železniško in prometno križišče, tu je velika tovarna, so razne obrti, gostilne in trgovine, tu je velika naselbina z lepimi hišami in vilami, z velikim številom uradništva in delavstva, sem gravitirajo gospodarski in prometni interesi vse okolice. Črešnjevec je pa samo neznatna kmečka vas na hribu, kjer je poleg cerkve le še župnišče, vaška šola in par kmečkih hiš. Po svoje potrebščine morajo ti kmetje hoditi k trgovcem na Pragersko, kjer imajo tudi zdravnika. Kdo si je izmislil, da naj bi se sedež občine prenesel iz prijaznega in urejenega Pragerskega tja gori v blatno vas, ni težko uganiti. Ta neprestana premeščanja občinskih uradov, prekomasacije, preimenovanja krajev; nekoč tega ni bilo. Smo kakor Don Kišot, ki se je boril z mlini na veter medtem ko mu je pravi sovražnik čredo odgnal. Pragersko, Ivanjkovci, Sv. Križ pri Ljutomeru, Laško in tako dalje.«

Nevarni eksperimenti

»Trg. list« poroča v št. 19: »Najbolj zgrešeno pa bi bilo, če bi se pri tem splošnem in velikem pričakovanju javnosti, da bo novi proračun vsaj nekaj zvišal samoupravne pravice, zgodilo ravno nasprotno, da bi se v finančni zakon vnesla nova določila, s katerimi bi bili okrnjeni še zadnji ostanki nekdaj širokih samouprav. Bila bi to usodna državniška napaka, ki bi rodila zelo nevarno razočaranje, da bi ljudje sploh izgubili vero, da je še kakšno zboljšanje mogoče. Zato naj se ne dela noben eksperiment več z ustanavljanjem novih centralističnih fondov, zato naj se ne misli na uvajanje novih centraliziranih monopolov, zato se naj tudi ne misli na centralizirani elektrifikacijski načrt itd. Vse to bi bili zelo nevarni eksperimenti, ki bi državno misel zadeli v živo.«

Sokolstvo

Budno straži Sokol v obmejnem Št. Ilju

Letošnji redni občni zbor obmejnega šentiljskega Sokola, ki se je vršil v nedeljo 13. t. m., je ponovno izpričal živahno delovanje te naše pomembne sokolske edinice.

Zbor je ob polnoštevilni udeležbi šentiljskega članstva otvoril in vodil zaslužni starosta br. dr. Bačar, ki se je v svojih uvodnih besedah spomnil predvsem blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I., čigar spomin so počastili vsi navzoči s klici slava. Istotako je sokolski zbor posvetil svoje misli našemu **sokolskemu starosti SKJ Nj. Vel. kralju Petru II.**, kateremu so zbrani živahno vzklikali. Sledilo je poročilo staroste o uspešnem delovanju šentiljskega sokolskega društva v preteklem letu, ki je doživelo svoj dosedanji največji uspeh ob lanskoletnem sokolskem zletu, ki ga je posetilo nad 5000 udeležencev in ki bo ostal vsem, ki so se ga udeležili, v neizbrisnem spominu. Ker se je med letom izselil iz Št. Ilja dosedanji društveni tajnik br. Skitek, je podal tudi tajniško poročilo br. starosta, dočim je blagajnik br. Karner razgrnil blagajniške registre, ki izkazujejo preko din 40.000 dohodkov ter odplačilo dolga v iznosu din 18.000. Poročilo br. načelnika Mirka Pestička nam kaže razgibano sokolsko delo na telesnovzgojnem polju. Prosvetar br. Kapun je poročal o prosvetnem delu v preteklem poslovnem letu, ki se je odražalo v številnih narodnovzgojnih ter gospodarskih predavanjih ter nič manj razgibanem dramatskem delu. Ker je dosedanji br. starosta radi preobloženosti moral odložiti mesto staroste, so si šentiljski Sokoli izbrali novega starosto v osebi znanega sokolskega delavca br. Ivana Rogliča. Novoizvoljeni starosta se je v spodbudnem govoru zahvalil za zaupanje ter izrekel istočasno vse priznanje dosedanjemu starosti dr. Bačarju, ki je krepko prijel za delo baš v razdobju, ko je obmejni Sokol potreboval krepkih rok in neustrašnega srca ter poguma. Istotako je pohvalil požrtvovalno delo vseh ostalih društvenih funkcionarjev, ki so zastavili vse moči v procvit in razmah sokolske ideje ob naši meji. Brat Pestiček je pridno vadil sokolsko deco,, naraščaj in članstvo, dočim je br. Kapun skrbel za razmah tamburaškega zbora. S. Francka Varlova je oskrbela redno telovadbo ženskega naraščaja, dece in članic, dočim je s. Mermolja Mira vršila požrtvovalno delo v telovadnici in na sokolskem diletantskem odru. Po poročilih društvenih funkcionarjev je spregovoril zanosne besede župni delegat br. Kranjc, ki je spodbujal šentiljske Sokole k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

Sledile so volitve nove uprave, v katero so bili izvoljeni: Starosta Ivan Roglič, podstarosta Josip Bauman, tajnica Mira Mermoljeva, blagajnik Karner, gospodar Štefula, načelnik Mirko Pestiček, nam. J. Taler, načelnica Francka Varlova, namestnica Mimika Šipkova. Odborniki: dr. Bačar, Milan Jelenko, Ivan Maček, Habulin, Muršec Karl, Krautberger Robert, Janko Nabergoj, Muršec Josip, Gačnik Lizika in Škerjanc Cezira. V častnem razsodišču so dr. Bačar, Ivan Mermolja in Stevo Habulin. Po živahni debati je zborovodeči zaključil lepo uspeli občni zbor, s katerim stopa naš obmejni šentiliski Sokol v novo društveno razdobje. Zdravo!

... in v Malem Beogradu!

Ruški Sokol je polagal obračun svojega dela v minulem letu. Lep obisk članstva na letošnjem občnem zboru dokazuje, da stoji v Rušah Sokol bolj trdno ko kdaj preje. Ruški Sokol je vzdržal pritisk, ki ga je še samo utrdil, tako da stoji danes trdno in neomajno v boju čistih Tyrševih načel. Ruški Sokol napreduje in raste številčno. Šteje skupno 151 članstva, 77 naraščaja in 261 dece.

Radi odsotnosti staroste A. Krejčija je vodil občni zbor podstarosta inž. Teržan. Po udanostnih in pozdravnih vzklikih **Nj. Vel. kralju Petru II.**, po spominskih besedah za preminulim tvorcem bratske čehoslovaške republike ter vzor nim Sokolom in Slovanom br. Tomažem Masarykom in br. dr. Ljudevitom Pivkom, ki je še v minulem letu predaval v Rušah, ter poklonitvi našemu največjemu živečemu slovenskemu pesniku Oton Župančiču ob 60-letnici, so vsi funkcionarji podali svoja izčrpna poročila. V minulem letu je ruški Sokol razvil svoj naraščajski prapor, kateremu je kumoval Sokol Maribor-matica, ki je leta 1914 razvil svoj društveni prapor v Rušah.

Med velikim številom kulturnih in narodno-državnih prireditev, ki jih je ruški Sokol imel v minulem letu, hočemo omeniti njegovo posebnost — letno gledališče, ki z velikim uspehom deluje že šesto leto. Za letošnjo sezono pripravlja ruški Sokol »Miklovo Zalo«, ki se naj pretvori v vsenarodno slavje v čast dvajsetletnici obstoja naše narodne države. Za uprizoritev na prostem preureja Miklovo Zalo tajnik ruškega Sokola, znani in priljubljeni igralec Franjo Sornik. Na letnem gledališču bo ruški Sokol postavil simbol naše tisočletne kmečke državne oblasti, knežji kamen, ki bo pri letošnji predstavi vpleten v sceno o prisegi kmetov.

Delu v telovadnici in vzgoji telovadečega članstva, naraščaja in dece se poklanja posebna skrb in važnost. Mladinska knjižnica je zelo zaposlena. Pri župnih in okrožnih tekmah so si tekmovalci ruškega Sokola priborili častna mesta — prva ozir. tretja.

Sanacija Sokolskega doma je težavna, ker obljubljeni znesek iz javnih sredstev ni prispel. Zahvaljujoč se finančni spretnosti staroste br. Krejčija, pa tudi v teh težkih gmotnih razmerah izvršuje ruški Sokol v redu svoje finančne obveznosti.

Pri volitvah nove društvene uprave so bili ponovno izvoljeni vsi dosedanji funkcionarji. Društvena uprava se je pomladila z odborniki iz vrst telovadečega članstva. Glavne funkcije so prevzeli nam dobro znani ruški sokolski delavci:

Starosta Anton Krejči, podstarosti inž. Teržan in zdravnik dr. Zorec, tajnik Franjo Sornik, prosvetar Ungar Tilica, glasba Jernej Črnko, gledališče Tomo Stani, načelništvo Branko Stani in Dušica Koruza, podnačelnika Vodušek Adolf in Dogenik Ivan, podnačelnici Metelko Lotka in Škufca Pepca, blagajnik Dolinšek Ivo, uradnik, statistikar Sornik Franjo, trgovec, gospodar Dogenik Ivan, električar, društveni zdravnik dr. Adolf Zorec, nar. obrambni referent Terčak Stane, soc. referent Čuček Srečko, knjižničar Črnko Jernej. Odborniki: Skaza Olga, Stani Tomo, Medved Anton, Čepe Marica, Lampreht Franjo, Požar Anton, Dolinšek Emerik, Ulipi Jože, Pijavec Adolf, Stodulka Oton, Pečar Adolf, Gorišek Špela. Namestniki Drahorad Marija, Ratej Otmar, Štupan Franjo, Stani Zora, Bečela Jožica, Revizorji: Lesjak Davorin in Turk Angel. Namestnika Koruza Albert in Zorec Jaka. Častno razsodišče: Krejči Anton, nam. Stani Tomo, zapisnikar Unger Tilica. Člana: Zorec Nada in Dolinšek Emerik, namestnika Jug Janko in Turk Ivanka.

Brat podstarosta inž. Teržan je s pozivom na složno delo v smislu visokih Tyrševih idej za dobrobit našega naroda in države ter za rešitev naše krvi onstran državnih meja zaključil lepo uspeli občni zbor s pesmijo sokolskih legij: Oj le naprej, brez miru, za sokolskim praporom —

Obmejni razgledi

Po Pohorju in Kozjaku poje sekira

Če pojde tako dalje..., — Poplava lesnih prekupčevalcev

Če se pelješ po naši lepi Dravski dolini in se ozreš na Kozjak in na Pohorje, ne moreš verjeti svojim očem, da padajo stoletni gozdovi pod udarci sekire. Povsod zagledaš velikanske goloseke, ki s svojo goloto pošastno zrejo v dolino. Ob Dravi so nakopičene skladovnice desk, hlodov in tesanega lesa in čakajo ugodnega trenutka, ko bodo zdrčali splavi po valoviti gladini proti jugu.

Kmet, ki je v dobi gospodarskega blagostanja z lahkoto prodajal živino in razne pridelke, je pustil gozd nedotaknjen. Takrat je živel precej razsipno in se pri tem še precej zadolžil, saj so znani primeri v Dravski dolini, ko je kmet par volov, ki jih je prodal na sejmu, zapil v dveh, treh dneh v veseli družbi, da so ob priliki hmeljske prodaje najemali ciganske godbe in prirejali domače zabave.

Prišla je kriza in z njo križev pot našega kmeta. Svojih pridelkov ni mogel več vnovčevati, pograbil je sekiro in začel sekati gozd, ki mu je bil sedaj rešilna bilka v poplavi dolgov. Tudi lesne cene so takrat rapidno padale in posekati je moral ogromne količine, da je zadoščalo za razne potrebe. Najprej so padala debela drevesa, nato vedno tanjša in danes raste tam, kjer se je razprostiral lep, bogat gozd, grmovje, kjer se pase mršava živina in drobnica.

Marsikdo je pri tem nasedel raznim prekupčevalcem, ki so se pojavili, da izrabijo kmetovo zadrego. Kdor ni našel drugega zaslužka, pa je začel s prekupčevanjem lesa, kar je precej neslo in sicer na škodo kmeta.

Če pojde to sekanje gozda v tem tempu dalje, bosta v par desetletjih zeleno Pohorje in temni Kozjak podobna sivemu Krasu, naš kmet pa bo berač in bo mislil na ono dobo, ko so okrog njegovega doma šumeli lepi, temni gozdovi.

—ar.

Humor in politika

ŽENEVA, v februarju 1938. V tukajšnjih krogih je zbudila veliko veselje vest o odločitvi države Čile, da ne izstopi iz Društva narodov, pač pa da si pridrži samo svobodo akcije.

Sportno gibanje

Odbor lahkoatletskih sodnikov v Mariboru - službeno! Seja vseh saveznih lahko-atletskih sodnikov, bivajočih v Mariboru, bo v četrtek dne 17. t. m. ob 20. uri pri »Orlu«. — Radi važnosti dnevnega reda je sestanek strogo obvezen.

Šoštanj

Radeče : Šoštanj 4 in pol : 3 in pol! V nedeljo popoldne je gostoval v Šoštanju Šahovski klub Radeče in odigral s tuk. Šahovskim klubom prijateljsko tekmo na 8 deskah. Radečani, ki imajo v svojih vrstah prav dobre igralce, v Šoštanju še niso igrali, zato je za tekmo vladalo še posebno zanimanje. Pred pričetkom tekme je goste prisrčno pozdravil v imenu domačega kluba predsednik g. Robinšak. Radečani so na prvi deski nastopili z matadorjem Hočevarjem, ki je z zmago odločil tekmo za svoj klub v razmerju 4 in pol : 3 in pol.

Na naslov poštne direkcije. Zadnje dni je naše mesto brez dostavljanja pošte. Prvi pismonoša, ki je raznašal po okolici, je stopil v pokoj, mestni pismonoša pa je v bolnišnici. Mestno prebivalstvo upravičeno zahteva vsaj dva pismonoši. Dostava pošte bo potem hitrejša in točnejša.

Ne pozabi naročnine!

Beg iz ruskega ujetništva

(Po svojih doživljajih napisal: J. Petré.)

Kmalu smo se znašli na vlaku, da nas popelje proti vzhodu. Obšli smo mesta Samaro, Kazan, Orenburg. Že od Orenburga dalje se je okolica čisto spremenila. Kakor hitro smo stopili na azijska tla, se je rodovitna zemlja začela izgubljati in polagoma nas je sprejela puščava, čim dalje, tem pustejša.

Med vožnjo so se me lotevale težke misli. Že v poltavski guberniji sem si izdelal načrt, kako bom lepega dne pobegnil v domovino, a radi slabega zdravja takrat nisem upal tvegati nevarnega početja. Sedaj pa sem obupaval ob misli, da bi se še kedaj vračal skozi te kraje. Čim dalje smo lezli v Azijo, tem močnejša je postajala misel na beg in tem težje izvedljiva je postajala.

Tri dni že nismo dobili nobene hrane, a rublja, ki nam je bil določen, tudi nismo prejeli. Transportni poveljnik, nepoštenjak, si je denar pridržal in ko je bil na neki postaji zamenjan, smo ostali brez hrane in denarja. Pritožili smo se novemu poveljniku, a brez uspeha. Trpeli smo dalje.

Pri Aralskem jezeru se je začelo prostrano močvirje. Nepregledne ravnine je poraščalo trstje, vmes pa so se bohotile raznovrstne močvirske rastline. Srečavali smo siromašne naselbine, ki so bile od njih hiše zgrajene iz bambusa in trstja ter so nalikovale velikim slamnatim kopicam. Z močvirja so se dvignili ogromni roji kobilic in pred vsiljivim mrčesom smo morali dobro zapreti vsa okna in vrata vagonov. Ko so se izgubila močvirja, so izginile tudi kobilice.

Zopet nas je sprejela pusta, ki se je tu in tam menjavala z obdelano zemljo, kjer smo si mogli nakupiti vodenosladkih melon.

Kmalu se je prikazala krasna pokrajina z gozdovi cipres. Sredi gozda so na postaji stali naloženi nešteti vagoni cipresovega lesa. Za zelenimi gozdovi so se vrstili pusti kraji, drug dolgočasnejši od drugega. Med nje spada tudi Turkestan. Mesto samo je neprijazno, še manj vabljiva je okolica. Odtod se vije železnica med peščenim hribovjem, ki napravlja na človeka dokaj žalosten vtis. Čim bliže smo prihajali Taškentu, tem lepši so bili kraji. Na mnogih krajih smo videli izpeljane kanale, po katerih so namakali vrtove in njive. Na ta način so mnogo zemlje iztrgali puščavi ter jo naredili rodovitno.

Po šestnajstih dneh dolge vožnje smo končno prispeli v Taškent. Mesto je veliko in ima cestno železnico. Hiše so nizke in enonadstropne, med njimi skrbno obdelani vrtovi. Ceste so tlakovane z lesenimi kockami, cestni jarki polni umazane vode. Kanalov nimajo.

Ljudstvo je mešano. Tu srečavaš vse tipe od azijatskega do evropskega. Sredi mesta se dviga trdnjava z visokim in močnim obzidjem, pod njim široki jarki, ki se le v času obleganja napolnijo z vode. V mestu je več vojašnic, ki so v njih namestili ujetnike in ranjence. Tovarne nisem opazil nobene. Ljudje se največ bavijo s poljedelstvom in vrtnarstvom. Pridelujejo riž, bombaž, nekaj žita, grozdja in rozin.

Beg

V Taškent smo prišli sredi poletja, ko je bila najhujša vročina. Misel na beg me ni minila. Ves teden sem že premišljal, kako bi se splazil iz tabora na prosto. Nekoč sem se neopažen zmuznil v mesto in od tod med vrtovi v vinograde za mestom. Bilo pa je zelo nevarno radi stolpov, ki na njih stražijo Sarti in Kirgizi pokrajino vso noč. V pomoč pa imajo še pse. Zato je bilo težko priti naprej. Kljub temu sem prekoračil celo vrsto jarkov in njiv. Najbrž so me opazili čuvaji, ker so začeli žvižgati za menoj, a jaz se nisem ustavil, marveč sem izginil v blatno setev.

(Nadaljevanje prih. sredo.)

Bo že počakal.

Na smrt obsojeni zločinec zahteva kot zadnjo željo presnih češenj. Bilo je pozno jeseni in ječar mu odvrne, da tega sadu ni zdaj.

»Nič ne de,« potolaži zločinec ječarja. »Bom pa počakal!«

Čar glasbe

Težka je pot do slave...

Beethovna, Wagnerja, Brucknerja in mnoge druge skladatelje so sodobniki kritizirali in jim očitali, da nimajo nadarjenosti

WAGNER

Rihard Wagner pripoveduje v svojem lastnem življenjepisu: »Domači učitelj, ki me je poučeval v latinščini, mi je moral končno dajati tudi klavirske ure. Komaj sem se naučil prvih prstnih vaj, pa sem že naskrivaj vežbal uverturo iz »Čarostrelca«. Moj učitelj je to mojo igro nekoč slišal in je rekel, da iz mene ne bo nikoli nič.« Da iz Wagnerja ni nikdar nič postalo, so tudi še pozneje trdili neštevilni gledališki ravnatelji in kritiki, ki o Wagnerjevih delih niti slišati niso hoteli. Bodočnost pa je seveda pokazala in dokazala, da so se vsi ti grdo varali, saj je Wagner končno uspel in je poleg Beethovna postal velik skladatelj.

Tudi Karl Marija Weber, ki ga je Wagner tako spoštoval, ni v svoji mladosti kazal, da bo postal velik skladatelj. Ob neki priliki je njegov učitelj, ki ga je učil goslati, srdito zaklical: »Karl, marsikaj bi utegnilo postati iz tebe, samo glasbenik ne boš nikoli!« Niti njegova opera »Čarostrelec« ni kar takoj našla priznanja. Znani skladatelj Zelter, Goethejev prijatelj, je to opero imenoval »kolosalen ništre«.

Najslavnejši italijanski glasbenik Verdi, čigar opere pojejo dandanes v vseh opernih gledališčih širnega sveta, v svoji mladosti prav tako ni imel sreče z glasbenimi učitelji. Glasbo je najprej zasebno študiral in je lepo napredoval, potem pa je kot osemnajstletni mladenič prišel v Milan, da bi se vpisal na konservatorij. Sam pripoveduje tako: »Na konservatoriju sem moral opraviti neko vrsto izpita. Po osmih dneh sem šel k

BEETHOVEN

ravnatelju, ki me je potrepljal po rami in mi je rekel, naj nikar več ne mislim na konservatorij, ampak naj si poiščem v mestu kakšnega zasebnega učitelja.« — Verdi pa tudi pozneje ni prišel tako hitro do slave. Po izvedbi njegove dvanajste opere »Razbojniki« (Po Schillerju) je neki kritik napisal v »Gazette musicale« tole: »V Italiji še ni bilo skladatelja, ki bi bil manj sposoben, da ustvari to, kar v navadnem življenju imenujemo napev.« Tako ocenjevanje skladatelja, ki mu je ravno melodioznost njegovih glasbenih del prinesla svetovno slavo, zveni danes kakor — šala.

Bizet, skladatelj opere »Carmen«, je prišel na konservatorij z lahkoto in je dobil celo nagrado, ki mu je omogočila umetnostno potovanje po Italiji. Carafe, osrednji skladatelj, ki je na konservatoriju predaval, je dal na ponovne prošnje mlademu Bizetu priporočilo za Marcadanteja znanega takratnega italijanskega opernega skladatelja. Med potjo k mojstru Mercadanteju pa je Bizeta obšla velika želja, da bi to priporočilo prečital in da bi tako že vnaprej vedel, s kakšnimi pohvalami ga je Carafe priporočil. Previdno je odprl pismo in se je neznansko iznenadil, ko je prečital tole:

»Dragi moj stari prijatelj! Priporočam ti gospoda, ki ti to pismo prinaša. Piše se Bizet in je laureatus našega zavoda. Je dober mladenič, za družbo prav prijeten in zasluži vso simpatijo. Toda nadarjenosti nima, med nama rečeno, niti za en sam sou.« Razumljivo je, da je »dober mladenič« to tako »ljubeznivo« pismo kar takoj raztrgal na drobne koščke in

FRANC JOZEF HAYDN

je namesto da bi se javil Mercadanteju, odšel zvečer v gostilno in je tam s tovariši celo noč pijančeval, da bi pozabil na dejstvo, da »nima nadarjenosti niti za en sam sou.« Danes za Carafeja skoraj nihče ne ve, Bizet pa je po vsem svetu znan; celo Nietzsche je imenoval njegovo opero »Carmen« najboljšo opero, kolikor jih sploh je.

Leto dni pred svojo prezgodnjo smrtjo je Schubert jadikoval: »Kaj bo iz mene, ubogega muzikanta? Na starost bom moral brusiti tuje pragove in prositi kruha!« Niti en založnik ni hotel njegovih pesmi natisniti, niti takrat ne, ko jim jih je zastonj nudil.

Tudi glasoviti Brahmsovi »Madžarski plesi« niso nikjer mogli najti založnika. Ko so pozneje ti plesi postali slavni, je neki budimpeštanski založnik vzdihoval: »Oh, kako neumen sem bil, ko sem odbil Brahmsa, ki mi je te plese ponudil, da bi jih dal tiskat. Ko bi bil takrat pametnejši, bi imel zdaj štiri velike palače!«

Veliki skladatelj Ludvik van Beethoven je bil ravno tako deležen ostre kritike. Cerkveni skladatelj Stadler je pri vsakem koncertu takoj demonstrativno vstal, kakor hitro je prišla na vrsto kakšna Beethovnova skladba, in je odšel iz dvorane rekoč: »Zdaj je na sporedu norčevska glasba, zato moram oditi.«

Marsikateri veliki glasbenik je včasih celo sam v svoj talent posumil. Rihard Wagner piše o dobi, ko je skladal svojo opero »Leteči Holandec« (»Večni mornar«), sledeče: »Ko sem za celih devet mesecev prekinil vsako glasbeno delo, sem poskušal vživeti se na novo v glasbeno okolje in nastrojenje in sem si radi tega najel klavir. Ko so mi klavir prinesli v sobo, sem strahoma hodil okoli njega in sem čakal trenutka, ko bi odkril, da nisem več glasbenik.«

Neredkokrat se v življenju raznih umetnikov pojavijo »dnevi brez talenta«, često pa tudi tedni, meseci in celo leta. — Haydn je napisal: »Svet mi dan na dan dela poklone. Hvalijo me radi ognjevitosti mojih poslednjih del, medtem pa nihče niti ne sluti, kako težko zadnje čase skladam. Večkrat mi po več dni ne pride na pamet niti eden nov napev; bojim se že, da me spomin zapušča.« Hugo Wolf je po marljivem skladanju kar po par mesecev prestal z vsakršnim delom, Weber pa po svoji operi »Euryanthe« celih štirinajst mesecev ni napisal niti ene note. Verdijevo pero je po ogromnem uspehu njegove »Aide« počivalo ravno šestnajst mesecev. Rossinijev talent je po operi »Viljem Tell« obmolknil. Rossini je potem, ko je to opero napisal, živel še celih štirideset let, vendar pa ni več skladal. Ko so mu gledališki ravnatelji nudili ogromne vsote, da bi napisal še kakšno opero, jim je odgovarjal: »Za svojo slavo ne pišem več, denarja pa imam dosti.« To je bila čista resnica, saj je po svoji smrti res zapustil tri milijone frankov.

V tem pogledu je Rossini prav zares redka izjema med drugimi skladatelji, ki niso imeli daru za pridobivanje denarja. Tako je na primer Schubert zapustil tako malo, da ni zadostovalo niti za zdravnika in za grobarja. Mozarta so pokopali v grob za siromake, ker ni zapustil sploh nikakšne imovine. (Pred par leti je neki bogataš kupil za 20.000 dinarjev Mozartovo pismo, v katerem opisuje skladatelj svoj težek gmoten položaj, rokopis njegovega klavirskega koncerta v C-duru pa je bil nedavno prodan za 150.000 din.) Vdova J. Sebastijana Bacha je morala pred cerkvijo prositi miloščine. List iz Beethovnovega dnevnika, na katerem je zapisal, da že dva dni ni ničesar jedel, je bil pred nedavnim prodan za ogromno vsoto denarja. Kakor vidimo, prihaja torej priznanje redno šele takrat, ko je dotičnik že od lakote umrl ali pa vsaj pretrpel silno bedo in pomanjkanje. Je pač hudo, da on, ki je nadarjen za umetnost, nima talenta za trgovino; če to trditev obrnemo, bo tudi skoraj vedno držala.

Mnogo prezira je doživel veliki simfonik Bruckner. Pri njegovih koncertih so ljudje sredi izvedbe zapuščali dvorano, nekoč pa so celo iz orkestra odšli vsi godbeniki. Neki kritik mu je svetoval, naj vse svoje simfonije vrže na gnojišče. Danes svet te simfonije občuduje. Med vsemi glasbeniki pa je največ napadov doživel in moral pretrpeti Wagner. Proti njemu je nastopilo poslušalstvo in izvajalci. Neki kritik je napisal, da zvene njegove opere tako, kakor da so se lajnarji vsega sveta sestali na istem kraju in da vsak lajna svojo melodijo! Francoski listi so slikali Wagnerja, kako stoji nekemu človeku na ušesu in mu v ušesni bobnič zabija oster žebelj. Drugi so pisali, da ga je treba poslati v norišnico. Končno pa je Wagner le zmagal in šele danes vidimo, kako lepa so njegova dela. Kakor Wagnerja tako so tudi vse ostale velike duhove sodobniki napadali in trdili, da nimajo talenta, na koncu pa se je vedno pokazalo, da manjka nadarjenosti ravno onim, ki so pri takih napadih prednjačili. Danes ne pozna njihovih imen nihče, medtem ko so pravi velikani dobili v umetnostni zgodovini stalna mesta.

FRANZ SCHUBERT

Ptujske novice

Občni zbor Sokola

se je vršil dne 12. februarja zvečer v Narodnem domu pod vodstvom društvenega staroste dr. Šalamuna, ki se je v uvodnem govoru spominjal Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, potem **kralja Petra II.** in nato bratov in sester, ki jih je smrt iztrgala iz sokolskih vrst. Po prečitanju savezne poslanice so podali posamezni funkcijonarji svoja poročila: **Društvo, ki šteje po stanju 31. 12. 1937. 272 članov, 127 članic, 79 moškega, 41 ženskega naraščaja, 156 moške in 168 ženske dece, torej skupno 843 sokolskih pripadnikov, se je napram l. 1936 pomnožilo za 122 pripadnikov.** Članstva v kroju je 60. Telovadečih pripadnikov je imelo 522, ki so v 1165 telovadnih urah dosegli skupen telovadni obisk 20.605 oseb, kar dokazuje ogromno izvršeno vzgojno delo. Prednjaški zbor je štel 27 članov in članic. Telovadnih prireditev oziroma udeležb na takih je bilo 13. Društvo je doseglo tudi razne uspehe na tekmah, tako župno prvenstvo v plavanju, moški naraščaj pa je odnesel že četrtič prehodni prapor. Marljivi naraščajski odsek je imel 16 sestankov s predavanji, svoj dramski in godbeni odsek ter je štirikrat nastopil z gledališkimi prireditvami. Prosvetno delo se je izražalo predvsem v 99 nagovorih pred vrstami, 29 drugih prosvetnih prireditev ter v poslovanjih knjižnice, ki obsega 325 številk s 406 zvezki. Blagajna je imela 33.277 din dohodkov in 31.285 izdatkov. Društveni inventar predstavlja vrednost 56.546 din. Premoženje odseka za zgradbo sokolskega doma znaša din 119.161. Ptujsko sokolsko društvo je matično društvo 6 sokolskih čet, ki so po kratkem popustu nanovo zagrabile za delo in dajejo danes najlepše nade za bodočnost. Po danih možnostih je deloval v društvu tudi zdravniški odsek, ki je ugotovil zelo povoljne uspehe telesne vzgoje v društvu.

Pri volitvah je članstvo poverilo vodstvo društva zopet staremu odboru, ki mu načeljujejo dr. Šalamun Franjo, kot starosta, Pertot Janko kot načelnik, Novakovič Ljuba kot načelnica in dr. Kovačič Maks kot prosvetar. Na novo je vstopil v odbor kot podstarosta veletrgovec br. Milko Senčar, **ki je hkratu predsednik odseka za zgradbo Sokolskega doma,** kar si je društvo nadelo kot nalogo v izvrševanju sokolske Petrove petletke.

Društvo obhaja letos 30 letnico, ki jo bo proslavilo z večerno akademijo in okrožnim zletom dne 21. in 22. maja. Ko se je starosta dr. Šalamun zahvalil za sokolsko delo šolskemu upravitelju Slavoju Komacu, ki je bil »po službeni potrebi« premeščen po več ko 12 letnem službovanju s ptujske meščanske šole v Fiksince v Prekmurju in ki je v ptujskem Sokolu zavzemal najrazličnejše funkcije, je bil občni zbor zaključen s pesmijo »Hej Slovani«.

Dobre in slabe strani razširitve mestnega območja. Z gospodarskega vidika nam mesto Ptuj ne nudi nič kaj razveseljive slike. Tudi javna dela so radi pomanjkanja denarnih sredstev v zastoju. Nezaposlenost, ki razsaja zlasti v nižjih plastih, zmanjšuje dohodke našega trgovstva in obrtništva ter naravno tudi dohodke mestne blagajne. Projekt novega vodovoda, katerega proračun presega 7 milijonov, gradnja kopališča, ki bi bila vezana z enomilijonskimi stroški, gradnja novega mostu in še drugi velikopotezni načrti so, kakor se zdi, padli baš v času, ko najbolj pritiska gospodarska kriza. Uresničenje vseh teh na črtov bi ptujsko prebivalstvo obremenilo za dolga desetletja.

Razširitev ptujske bolnišnice je rodila lepe uspehe. S dozidavo izolirnega paviljona in prizidkom, ki je bil zgrajen koncem pretečenega leta, se je frekvenca ptujske bolnišnice znatno povečala. V novem objektu je nameščena operacijska dvorana, rentgen, in drugo, dočim je v starem poslopju porodniški oddelek. Statistični podatki nam prikazujejo zanimivo sliko. V bolnišnico je bilo sprejetih 2.144 bolnikov, od teh 1.033 žensk. — Oskrbnih dni je bilo 33.170 in je bilo v zdravstveni oskrbi povprečno 90 bolnikov dnevno. Na kirurgičnem oddelku se je zdravilo 1.259 oseb, na internem oddelku 786, v izolirnici pa 99. Ptujska bolnišnica razpolaga trenutno s 75 posteljami in je bilo radi pomanjkanja prostora odklonjenih 792 oseb. Kljub novi izolirnici in prizidku še vedno primanjkuje prostora.

21. februarja volitev patriarha

Sv. arhierejski sabor je na svoji seji dne 11. t. m. radi izvolitve patrijarha in zakona o izvolitvi patrijarha sv. pravoslavne cerkve sklenil, naj bodo volitve novega patrijarha docela po dosedanjem zakonu o izvolitvi patrijarha in sicer na način, kakor se je to opravilo pri izvolitvi blagopokojnega patrijarha Varnave: širšo kandidacijo postavi sv. arhierejski sabor v smislu napisanega dogovora s kraljevsko vlado od 11. aprila l. 1930 št. 35.670, ko so bile volitve po smrti patrijarha Dimitrija.

Hkratu je arhierejski sabor na tej seji spravil v sklad nekatere določbe sedanjega volilnega zakona z določbami ustave srbske pravoslavne cerkve.

Kraljevska vlada je vzela sklep sv. arhierejskega sabora na znanje in se z njim v celoti strinjala. Glede na gori navedeno je pravosodni minister danes predložil kraljevskemu namestništvu v podpis ukaz, ki sklicuje volilni zbor za izvolitev patrijarha srbske pravoslavne cerkve v saborne cerkev v Beogradu na dan 21. februarja 1938. leta, na praznik sv. Save, drugega arhiepiskopa srbskega, ob 10. dopoldne.

Narodni poslanec Milan Mravlje govori v skupščini o slovenskih razmerah

Narodna skupščina je včeraj nadaljevala proračunsko razpravo. Med drugim je govoril narodni poslanec Milan Vukičević, ki je v izčrpnem govoru kritiziral gospodarsko in finančno politiko sedanje vlade. Narodni poslanec Mirko Došen (JNS) je v temperamentnem govoru kritiziral notranjo politiko vlade. V istem smislu sta govorila tudi nar. poslanca JNS Ante Kovač ter Ignjat Štefanović. Narodni poslanec Milan Mravlje pa je v svojih izčrpnih izvajanjih prikazal politične in gospodarske prilike v Slovniji ter se dotaknil tudi vprašanja svobode tiska, dogodkov pri odkritju kraljevega spomenika na Rakeku in razpusta akademskega društva »Jadran«. Omenjal je tudi sanacijo Zadružne zveze v Ljubljani s pomočjo banovinskega posojila v znesku 63 milijonov dinarjev.

Danes dopoldne se je načelna proračunska razprava nadaljevala.

Razprava o sanaciji zadružništva v banskem svetu

Banski svet v Ljubljani je obravnaval včeraj proračun kmetijskega oddelka. Potem so še poročali dr. Hribar o delu in načrtih veterinarskega odseka, inž. Šivic o gozdarskem odseku, nadalje inšpektor dr. Strancar o urejanju hudournikov, inšpektor inž. Pokorn pa o agrarnih operacijah. Za pogozdovanje razdelila banovina preko milijone sadik. Potreba pa je še mnogo večja. K debati se je priglasilo 30 članov banskega sveta. Med drugim je spregovoril dr. Schaubach iz Slov. Bistrice, ki je zagovarjal način uporabe 63 milijonskega posojila. V svojih izvajanjih je obdolžil kroge Zveze slovenskih zadrug, da »so hoteli« svobodo zadružništva eliminirati ter postaviti »našim zadrugam celo komisarje«.

Ob 20.30 je bila snočnja seja zaključena in se je nadaljevala danes ob 8.30.

Iz življenja in sveta

„Ladies of the Press"

Knjiga o ženah novinarkah

Ameriška književnica Ishbel Boss je izdala te dni knjigo z naslovom **»Ladies of the Press«,** ki je prava zgodovina ženskega žurnalizma. V knjigi izstopajo mnoge pustolovščine, katerim sose morale prepustiti žene, predno so zavzele svoje mesto v ameriški žurnalistiki. Danes je v Združenih državah ameriških okoli 10.000 književnikov in reporterk, vendar pa so gotovo že pozabili, pod kako težkimi pogoji so one prodrle v javnost, dokler niso zrušile pradavnih predsodkov in omalovaževanja.

Ko je Jules Verne napisal svojo »Pot okoli zemlje v 80 dneh«, so zelo žolčno razpravljali, če je sploh mogoče, da bi obšli zemljo v tako kratkem času. Večina ljudi je proglasila Vernea za utopista. Šele 17 let po objavi te knjige so prišli do odločitve, da bi to poskusili. Leta 1889. je poklical k sebi izdajatelj »New York Worlda« Elisavo Cochrau, pozneje znano pod psevdonimom Nellie Bly, in jo vprašal, ako bi hotela drugi dan nastopiti pot okoli sveta. Reporterka je seveda takoj pristala. In drugega dne je že bila na parniku, prišla v Southampton, preplavala Kanal, obiskala v Amiensu Julesa Vernea, nadaljevala pot preko Brindisia in Sueza in se vrnila s kopico senzacionalnih pustolovščin — da ne govorimo tu o kakih dvajsetih ženitovanjskih ponudbah — v 72 dneh, 6 urah in 11 minutah zopet v Newyork. Pri tem pa seveda ni udobno potovala: Za zanimivo reportažo je počenjala čudovite stvari: Dala se je v potapljaškem zvonu spustiti na morsko dno, igrala je vlogo duševno bolne, poulične beračice, tovarniške delavke in oficirske dame. »Vojske spasa.«

Ena prvih in najbogatejših reporterk je bila njena predhodnica Ana Ronal, ki ji je uspelo leta 1900. »intervjuvati« predsednika USA Johna Quineja Adamsa. Ko se je kopal v reki Potomac, je sedla na njegovo obleko in se tako dolgo ni umaknila, dokler ji resni Adams ni odgovoril na njena vprašanja.

Ko se je možila ena izmed Rockefellerjevih vnukinj, niso pustili na poroko nobenega reporterja. Ko so aranžerji ceremonije vstopili v cerkev, kjer naj bi se vršila poroka, so našli v njej ženo, ki se je v žalni obleki skrušena obračala z molitvijo k Bogu. Jasno da je pri molitvi niso hoteli motiti, in drugega dne je časopis »New York News« edini prinesel podroben report svoje reporterke Ine Collaway. Tako se je preoblečeni v dvorjanico posrečilo tudi reporterki Maureen Mc Kernau iz Chicaga, da je prišla do nekega indijskega maharadže in dobila od njega intervju.

Kot »najlepšo reporterko New Yorka« so smatrali leta 1923. Imogeno Stanley. Njen list ji je zaupal nalogo, da odide v Quebec in intervjuva Valeškega princa. Pojavila se je pred njim kot izborna plesalka in ko ga je očarala s plesom, mu je hitro stavila vprašanja, na katera je dobila tudi odgovore. Vendar pa lepa Imogena ni napisala o tem članka, ker ji njeno žensko čustvo ni dopustilo, da bi služila za takšno ceno. Plesala je s princem, se mu priljubila in zatajila svojo novinarsko dolžnost. To je v ostalem nestanovitnost v značaju žene-novinarke: One so tudi tu samo na prehodu. Ko pride pravi, ki je ženi usojen, preneha biti tudi novinarka in letalka, da celo operna diva in trda profesorka. Od tega trenutka je njeno življenje izpolnjeno z nečim povsem drugim. Javnost nima več zanjo mikavnosti...

Vsako slovensko hišo Večernik

Ščepec soli

Razum je v življenju zadnja instanca, zato se tako redki obračajo nanj.

*

Kdor hoče dandanes priti daleč s samo pametjo, naj pazi, da ne bo obtičal v norišnici.

*

Najbolj upoštevan argument je denar, podkrepljen s pestjo.

*

Ko bi misel bila kaj otiplivega, bi jo neprestano otipavali — z gorjačami.

*

Azija se je mnogo naučila od Evrope; v šestih meseceih so v Aziji pobili milijon ljudi.

*

Zakaj pravimo omejenost? Omejenost je vendar brezmejna!

*

Ne smeli bi več reči: pasja ponižnost, temveč: oslovska ponižnost.

*

Edina sreča, da je n. pr. Galilej živel v starih časih, kajti dandanes bi ne mogel širiti svojega nauka.

*

Ni res, da je dandanes nehvaležnost plačilo sveta, ampak res je, da so hvaležni še tisti, ki dobe s kolom po glavi.

*

Res je dandanes le, kar je dovoljeno, da je res.

Kulturne beležke

Pol stoletja Dijaške kuhinje v Celju. Pod tem naslovom je izšla v tisku Zvezne tiskarne v Celju zelo poučna in pregledna knjižica, obsegajoča 52 strani, ki jo je sestavil ter obelodanil prof. dr. P. Strmšek v Celju. Marljivi pisec in zbiratelj tega za naše kulturno in narodno življenje dragocenega zgodovinskega gradiva nam v jedrnatih, klenih obrisih podaja pregled razvoja in plodonosnega delovanja Dijaške kuhinje v Celju ter zasluge mladinoljubov od prof. M. Žolgarja in dr. Ivana Dečka pa do Mihaela Vošnjaka, dr. Josipa Serneca, prof. J. Kožuha ter direktorja Fr. Mravljaka. Knjižica vsebuje tudi številne slike ter predstavlja važen donesek k naši nacionalni zgodovini. Prav gotovo bodo segli po knjižici vsi, ki so uživali podporo in pomoč Dijaške kuhinje v Celju.

Ljudska univerza v Mariboru. V četrtek 17. februarja je nadaljevanje z velikim zanimanjem sprejetega antropološkega cikla. Naš zaslužni antropolog g. docent dr. B. Škerlj iz Ljubljane bo razmotrival na dveh zaporednih predavanjih centralna najvažnejša antropološka vprašanja in sicer: V četrtek 17. febr.: **Kaj vemo o pračloveku?** Govoril bo o njegovih najstarejših sledovih in najdbah ter očrtal njegov razvoj. V petek 18. februrja bo predaval o **človeških rasah** in podal pregled čez vse živeče oblike človečnjakov. Obe predavanji sta opremljeni s skioptičnimi slikami.

NAJNEVARNEJŠI POKLIC.

Najnevarnejši poklic na svetu je prevažanje nitroglicerina, ki ga potrebujejo v velikih petrolejskih poljih v južnih državah Severne Amerike. To nevarno tekočino, ki zelo rada eksplodira, morajo v tiste kraje voziti na tovornih avtomobilih. Šoferji, ki vozijo tako nevarno blago, imajo silno visoke plače. Vsak tak šofer zasluži na mesec celih 2000 dolarjev, kar je blizu 90.000 din. Torej tako šofer v ene mletu zasluži več kakor en milijon dinarjev. Toda le malo šoferjev ostane živih. To naj povedo tele številke. Leta 1937 je bilo sprejetih v službo za prevažanje tega nevarnega blaga 24 šoferjev. Ob koncu leta 1937 pa jih je vozilo samo še devet, medtem ko so drugi postali žrtve eksplozij.

DEČEK — SILAK.

V Soleftei na Švedskem živi 6 let star deček, ki je tako močan, da z obema rokama vzdigne s tal 90 kg težko utež. Z vsako roko pa brez posebnega napora vzdigne po 50 kg. Med tem ko se drugi otroci igrajo, se on vadi v dviganju uteži. Ko so ga preiskali zdravniki, so izjavili, da je dečko tako močan, da lahko mirno vzdiguje tako težke predmete, ker mu to nič ne škoduje.

Mariborske in okoliške novice

NAROČNIKI POZOR!

V zvezi z večkrat objavljenim pozivom ter opozorilom radi poravnave zaostale naročnine smo priložili položnice s prošnjo, da se jih cenjeni naročniki čim prej poslužijo.

Uprava »Večernika«.

Dunajska vremenska napoved predvideva za jutri v četrtek 17. t. m. sledeče vreme: V južnih in vzhodnih Alpah pretežno oblačno, od časa do časa sneg, male temperaturne spremembe, vzhodni vetrovi.

Himen. Davi ob 6. uri sta se poročila v Limbušu inšpektor in prometni kontrolor državnih železnic g. Lojze Kovačič in gospa Ida Stiklerjeva, lastnica kavarne »Central«. Priči sta bili za ženina g. Jože Guzelj, kontrolor državnih železnic, za nevesto pa trgovec g. Srečko Skrabl. — Gradbeni tehnik Ivan Vičič pa se je poročil z zasebnico Otilijo Čelharjevo. Obilo sreče!

Minister dr. Krek v Mariboru. Minister brez listnice dr. Miha Krek se je včeraj mudil v Mariboru, kjer je pričakoval svojo soprogo, ki se je vrnila iz Avstrije. Z večernim vlakom se je g. minister zopet odpeljal proti Ljubljani.

Novinarski klub. Drevi ob 18. uri bo klubova seja v posebni sobi kavarne »Bristol«.

Robausov suhor
brez konkurence po kakovosti in okusu
Pazite na značko Robaus

»Pod palmami«. Senzacija letošnjega predpusta bo tradicionalna gala-reduta ISSK Maribor, ki se vrši v soboto, dne 26. februarja v dvoranah Uniona. Svira sloviti Negodetov jazz iz Ljubljane. Popoldne se vrši istotam »Rajanje za malčke«.

Pohitite s prijavami za Putnikov izlet z luksuznim avtokarom od 19. do 21. februarja na Dunaj in Semmering. Vožnja in vizum le din 260.—. Informacije in prijave pri Putniku Maribor - Celje - Ptuj.

Za poseben vlak v Budimpešto je nujno potrebno oddati prijave vsaj do 28. februarja radi zasiguranja stanovanj! — Vožnja le Din 190.—. Izkoristite izredno priliko za poset enega najlepših velemest Evrope — Budimpešte. Prospekti, informacije in prijave pri Putniku Maribor - Celje - Ptuj. Gornja Radgona - Št. Ilj - Dravograd.

Kakor vse kaže, bo doseglo pustno razpoloženje višek na maškeradi v Sokolskem domu v Studencih na pustno soboto dne 26. februarja. Iz številne vrste mask se bodo izbrali trije najoriginalnejši kostumi in nagradili z lepimi darili. Bo to za Studence prava senzacija.

Odbor Pogrebnega društva v Rušah sporoča vsem svojim članom, da se vrši redni občni zbor v nedeljo 20. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne Mute. Za obilno udeležbo prosi odbor.

Nočno lekarniško službo imata ta teden Maverjeva in Vaupotova lekarna.

Poštni telef. in telegr. zvaničniki in **služitelji** so si izvolili sledeči odbor: Turk, predsednik, Kastelec, tajnik, Golob, blagajnik. Odborniki: Žula, Pinter, Veber, Peklar, Kotnik in Kramar.

Pred velikim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je moral danes dopoldne zagovarjati 22 letni trgovski pomočnik Maks Gašperič iz Maribora, in sicer radi obtožbe državnega tožilca radi zločinstva po členu 1. zakona o zaščiti javne varnosti. Gašperič je bil po tajni razpravi obsojen na 6 mesecev strogega zapora, pogojno za dobo 3 let.

Usodna avtomobilska nesreča bi se kmalu pripetila včeraj popoldne na križišču Meljske in Plinarniške ulice. V mestni avtobus, ki vzdržuje promet na progi Maribor - Sv. Peter, je na omenjenem križišču zavozil nek tovorni avto. Radi karambola je bil mestni avtobus precej poškodovan. Sreča v nesreči je, da pri trčenju ni bil nihče od devetih potnikov poškodovan. Pri zaslišanju sta oba šoferja zatrjevala, da sta pred ovinkom dajala s hupo znamenja, in sta oba trdila, da nista slišala nobenega signala.

Snežinke . . . so pridno naletavale vso noč in danes dopoldne ter je sneg narastel na 30 cm, na planinah pa ponekod celo do pol metra.

Današnji mali trg je bil prav slabo založen. Kmetje so pripeljali samo 14 vreč krompirja in 15 vreč čebule, perutninarji pa 24 kokošk (od 20—25 din) ter 80 piščancev (od 25—55 din). Rib, krme in žita topot ni bilo, za ostale male potrebščine so notirale stare cene.

Žrtev poledice. 60 letnemu delavcu iz Ribnice na Poh. se je na potu proti domu tako nesrečno spodrsnilo na poledenelih tleh, da je treščil na tla in si pri tem zlomil levo roko. Prepeljali so ga v tuk. splošno bolnišnico.

Strel v trebuh. 39 letni posestnik Vrbnjak Ivan iz Trutkove pri Sv. Benediktu v Slov. gor. je bil zaposlen v svojem mlinu, ko se je zglasil pri njem neki 18 letni M. B., ki je imel v rokah samokres in se ž njim igral. Vrbnjak ga je še opomnil, naj se z orožjem nikar ne igra, ker bi se utegnila zgoditi nesreča. Komaj je te besede izustil, je že odjeknil strel, ki je zadel Vrbnjaka v trebuh. Zgrudil se je nezavesten in v krvi na tla. Na pomoč poklicani zdravnik je odredil njegov prevoz v tuk. splošno bolnišnico, kjer se sedaj zdravi.

Študentske novice

Jutri ob 19. v Ljudski univerzi predavanje prof. Aplenca o pomladanskih delih v vrtu in sadovnjaku. Skioptične slike! Brez vstopnine.

Udobno življenje.

A: No, zadnje čase si se dobro popravil. Zdrav si videti ko riba.

B: Kako bi se ne popravil! Preteklo leto sem preživel v miru, spat sem hodil zgodaj, pijančeval nisem, skrbi nisem imel nobenih. Jezil se nisem nikoli.

A: Kje si vendar živel tako udobno?

B: Kje neki, v — kaznilnici.

Kino

Kino Union, Maribor, Cajova ulica 7. Danes zadnjič film Shirley Temple. Četrtek najlepše mojstrsko delo **»Laila«**, film daljnjega severa.

Mestno gledališče

Sreda, 16. februarja: **Zaprto.**
Četrtek, 17. februarja ob 20. uri: **»Veronika Deseniška«.** Red D.
Petek, 18. februarja: Zaprto.
Sobota, 19. februarja, ob 20. uri: »Revizor«. **Zadnjič. Globoko znižane cene.**
Nedelja, 20. februarja, ob 15. uri: »Pod to goro zeleno«. **Znižane cene.** Ob 20. uri: »Cvrček za pečjo«. **Globoko znižane cene.**

Zasedba v operi »Troubadur«. V glavnih vlogah nastopajo razen že omenjenega baritonista g. Anžlovarja še Herzogova k. g., Zamejič-Kovičeva, Sancin in P. Kovič.

Poljska »Firma«, opozarja mariborske tvrdke na svojo prvo predstavo v Mariboru. Doslej v Mariboru še ni bilo za gospodarske sloje, zlasti pa za trgovce, tako zanimivega komada, kakor je ravno ta sicer poučna in vendar vseskozi zabavna poljska komedija.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Dne 15. februarja (5. razred) so bili izžrebani sledeči večji dobitki:

Din 100.000: 32358
Din 35.000: 79819 94255
Din 25.000: 51936
Din 20.000: 19217 43307
Din 15.000: 25079 67580 73684
Din 12.000: 911 6808 39544 40934 74686 82474
Din 10.000: 7452 7578 15914 22915 23776 33566 41999 56106 59826 66323 66735 67017 70627 87917
Din 8000: 1084 2737 9059 9916 17354 21536 23649 23668 37794 41422 45295 67423 71379 74690 78076 83603 90954 92698 97121
Din 6000: 2390 3676 9170 12904 16211 18777 20452 22981 24552 25904 26592 28496 31635 31810 32359 33677 36835 42528 44058 50636 51213 58310 61731 63595 71431 72311 79977 80273 99781
Din 5000: 9078 11579 15556 17083 31807 52305 69659 73120 75886 82276 84940 90793 92117 92429
Din 3000: 400 7429 12249 17392 17425 25440 26395 28228 29989 30588 31309 35711 36978 45592 50142 58327 65044 68875 72270 74928 80819 84548 85645 93908 95206.

Pooblaščena glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK. Maribor, Gosposka ulica 25.

Psi, spremljevalci gluhonemih!

Revija »Der Hund« poroča, da delajo poskuse s psi, da bi postali zvesti pomočniki gluhonemih, kakor je uspelo, da so jih navadili voditi slepce. Pse morajo naučiti posebno na glasovne signale. Ako zazvoni zvonec, pocuka pes svojega gospodarja za suknjič, da odpre vrata. Ko zaropota budilka, zbudi pes gospodarja. Na ulicah pazi na prometne piščali, sirene, klice, in mora biti tako zdresiran, da gospodarja pravilno opozori na nevarnost.

Mihčeva modrost.

Učitelj razlaga učencem krvni obtok v človeškem telesu.

»Recimo, da stojim na glavi, kam bi mi tekla kri iz telesa?«

»V glavo, gospod učitelj,« odvrne Mihec.

»Dobro. Zakaj pa ne v noge?«

»Ker niso votle, gospod učitelj,« se odreže Mihec.

Zadnje telefonične vesti

DEMANTI O KONCENTRACIJI NEMŠKIH ODDELKOV OB BAVARSKO TIROLSKI MEJI.

DUNAJ, 16. februarja. **Snoči so krožile po Dunaju vesti, češ da so ob bavarsko tirolski meji koncentrirani nemški vojaški oddelki. Ugotovilo se je, da gre za redne smučke vaje nemških planinskih lovcev v obmejnem predelu.**

O tem in onem

Eskimi so strastni kadilci

V kraljestvu večnega ledu na Grönlandiji je tobak zelo redek. Eskimi na Grönlandiji ne poznajo nič dragocenejšega od tobaka. Vsi Eskimi so pa strastni kadilci in tisti, ki žive na vzhodni obali, kade sploh brez prestanka. Tudi žene in otroci imajo skoraj vedno pipo v ustih. Kade kar sirov, malo prečiščen tobak. Zvijajo ga v nekakšne dolge cigare, ki mole iz pip. Da bi bil užitek čim daljši, namakajo tobak, da dolgo tli. Še tako utrjenemu evropskemu kadilcu bi bil ta užitek prehud. Nekaj posebnega je tudi, da Eskimi skrbno očistijo pipe, ko so tobak v njih pokadili ter zbero ves pepel z žlindro vred in ga začno žvečiti.

Neki radiotelegrafist s postaje Angmagsalika pripoveduje, da so tam vse pepelnice vzorno očiščene, ker jih domačini sproti čistijo. Za dovoljenje očistiti pepelnico mu prineso, kar hoče. Pepel, ogorki cigar, cigaretni papir, vse gre Eskimu v slast. Predno je bila ustanovljena v Angmagsaliku danska prodajalna, so se vozili Eskimi s svojimi čolniči po več dni daleč po tobak. Mnogi so na takih vožnjah izgubili življenje.

Z „oklopnimi hoteli" na južni tečaj

Skoro nobena človeška zamisel ni več toliko predrzna, da bi jo mogli smatrati za čisto gotovo neizvedljivo. Nedavno je ameriškemu raziskovalcu Haroldu Juneu v Filadelfiji padlo na um, da je sestavil tri velikanske tanke, s katerimi se bodo ameriški raziskovalci odpravili proti južnemu tečaju. Na videz so ti tanki kakor potujoče trdnjave. Vsak izmed teh tankov je dolg 12 metrov, širok pa šest. Notranjščina teh tankov je dokaj prostornejša kakor pa pri bojnih tankih. V njih so večji prostori, namenjeni za najrazličnejše aparate, dalje prostori za raziskovalce, udobne spalnice in celo kopalnice s toplo vodo. Tanki so torej nekaki oklopni hoteli. Vse tri »oklopne hotele« bodo z ladjo prepeljali na obalo južnotečajskih pokrajin, nato pa s pomočjo njih začeli znanstven boj z neznanimi pokrajinami večnega ledu.

Delitev.

Mihec: Sta se torej ločila z ženo?

Nace: Da. Žena je dobila vso opravo, jaz psa.

Mihec: Kaj pa z denarjem?

Nace: Tega pa je dobil odvetnik.

Srečen je.

Ženka: Šele teden dni sva poročena, pa že prihajaš ob dveh ponoči domov.

Mož: Oprosti, dušica, tako dolgo sem namreč potreboval, da sem prijateljem pojasnil, kako sem srečen.

D. B.

Lucija se je smejala . . .

Črni, razpuščeni lasje so obkrožali zagorel obraz moje ljubice, pod visokim čelom je žarelo dvoje zvezd, — oči moje Lucije. Rdeče, skoraj premočno poudarjene ustne so venomer vabile k poljubu. Noči so bile tople, take, kakor so le na jugu, ob morju. Visoke agave so se vzpenjale k nebu, pod širokim obzidjem je bučalo morje svojo večno lepo pesem. In ko je moja duša mrla v koprnenju, ko sem pil z njenih razkošnih usten ves slaj ljubezni in ko je moj pogled tonil v globinah njenih čudežnih oči, — ona se je smejala. Obupaval sem. Kaj Lucija, mar ne verjameš ljubezenskemu šepetu mojih usten? Mar te moji poljubi in pogledi ne morejo ogreti, si res brez srca?

Ko da bi brala vprašanja iz mojih skritih misli, mi je odkrila tajno svojega zagonetnega smeha.

»Moškim ni verjeti. Le strast jim izvablja na jezik obljube in prisege... Ko ugasne žar strasti, je pozabljeno vse. Smejem se tej igri...«

»Lucija, torej si brez ljubezni?«

»Za ljubezen sta potrebna dva igralca. Kjer sem poublika jaz, tam ni ljubezni...«

In Lucija se je smejala.

»Koliko krutosti je v tebi, Lucija. Kje je tvoja mladost z najlepšimi sanjami in upi, ki jih ustvarja ljubezen?«

Lucija se je smejala.

»Če bi nikoli ne ljubila, bi ne bilo spoznanja. Morda sem ljubila celo preveč, nad mero vsakdanje ljubezni. Zato je bilo tudi spoznanje veliko in bolestno. Radoveden si, berem ti v očeh, torej zvej.«

Lucija je pripovedovala:

»On... Prišel je sredi mojih dekliških sanj in upov. Ljubezen sem takrat komaj slutila, moje srce je bilo tabernakelj. V meni je vtrepetalo: On! Nisem vedela, kako in kaj. Njegove oči so bile venomer pred mojimi, moje misli so bile njegove. Noči so bile dolge, polne bolestnega koprnenja. Jokala sem... Kje si, moj edini? On je prišel. Spominjam se, prav take noči so bile, kakor so zdaj. Prvič sem okusala slaj njegovih poljubov, sanjala sem v njegovih krepkih rokah o nebu in zvezdah. Njegove ustne se, prav kot tvoje sedaj, razgrete od strasti, kovale načrte za najino bodočnost... Verjela sem vse... Predala sem se vsa sanjam in njemu...«

Lucijin smeh je bil grenak, ko je nadaljevala:

»Ko je izpil kupo svoje in moje ljubezni do dna, — je odšel... Vidiš, to je bil on, moj prvi in edino ljubljeni... Moje srce je bilo strto, divja bolečina je kljuvala v prsih. V tihih nočeh sem ihtela v blazine, v sanjah sem klicala njegovo ime. A njega ni bilo... — Čudno, neke noči polne joka in bolečine, pa se je zbudilo v meni. Potem nisem več jokala... V meni je bilo zaničevanje in stud do njega, ki je v kruti igri ljubezni, brez smotra pustošil moje telo... On, prvi je bil, ki mi je vzel vero v ljubezen, ki me je oropal mladosti...«

Lucija se ni več smejala. Njene lepe oči so bile solzne. Nežno sem jo objel in poljubil.

»Lucija, še živi prava ljubezen in tudi vero v njo si zopet pridobiš.«

»Misliš? Dejal si, da me ljubiš...«

Lucija je zaprla oči in krog usten ji je zaokrožil skrivnosten nasmeh.

»Dokaži mi svojo ljubezen... Tu pod nama buči morje, na njegovem dnu je biser... Skoči v globino in mi prinesi biser z morskega dna... Potem bom verjela...«

Nemočen sem stal pred njo.

Lucija se je zvonko smejala...

Radio

Radio - Ljubljana

Sreda, 16. februarja. 18.: Mladinska ura: Februar v naravi (g. Miroslav Zor). — 18.20: Glasbene slike (plošče). 18.40: Preskrba brezposelnih delavcev (g. R. Smersu) — 19: Napovedi poročila. 19.30 Nac. ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos, iz opernega gledališča v Ljubljani v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmar); v II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

Četrtek, 17. februarja. 12: Češka glasba (plošče). — 12.45: Poročla — 13: Napovedi — 13.20: Slavni pevci (plošče) — 14: Poročila — 18: Nastop pevskega zbora mestne ženske realne gimnazije. —18.40: Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: 10 minut zabave (g. Fr. Lipah, član Nar. gl.). — 20: Pisana šara! Vse je brez para! Orkester, harmonika, citre igrajo, vmes pa prizori besedo imajo. (Pisan večer. Sodelujejo: Radijski orkester, brata Goloba, g. Ivan Kosi, g. Vilko Skok in člani radijske igralske družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisana šara! (nadaljevanje). Konec ob 23. uri.

Kdaj.

Vrtnar: Ta roža tu je tobak v polnem cvetu.

Meščanka: A kdaj dozori v cigare?

Zdravstvo

Kolcanje. Skoro vsak je že marsikdaj občutil, zlasti v družbi, silno neprijetnost, če se mu je nenadoma pričelo kolcati in ni hotelo biti kolcanja ne konca, ne kraja. Najenostavnejše in najučinkovitejše sredstvo je, da dihanje čim dalje zadržujemo in si pri tem zatisnemo obe nosnici. To nekajkrat ponovimo in zanesljivo se nam ne bo več kolcnilo.

Prehlad in vnetje slepiča. Vnetje slepiča nastane po vdoru klic, ki povzročajo vnetja in gnojenja. Vzroki vnetja so odvisni še od cele vrste vplivov. Tako so odvisna od vrste prehrane in izločevanja porabljenih snovi od redne izpraznitve ali pogoste zaprtosti črevesja pa tudi klimatične prilike vplivajo na to. Predvsem pa igra veliko vlogo prehlad. Radi prehlada nastane izprememba v krvnem obtoku. Radi tega nastajajo motne v preskrbi trebušnih organov s krvjo in s tem vnetja slepiča. Pogostoma povzroči ohladitev za voljo prenaglega in prekomernega pitja mrzlih pijač akuten katar v črevesju. Po driski zavoljo prehlada se spremeni sestava in tok črevesnih izločin in klice dobe ugodnejše življenske pogoje, telo se jih slabotneje brani. Pogostoma obstoji kakšno kužno ognjišče v kakršnem koli delu telesa, telo je oslabelo in vnetje slepiču se zgodi tem lažje. V takšnih primerih je telo preobčutljivo za vse nadaljnje nevarnosti.

Kvasne kopeli proti revmatizmu. V Nemčiji so preizkusili učinek novovrstne kvasne kopeli. Iz živega, svežega kvasa izdelujejo z dodatkom melase in nekih limeljnih ostankov mešanico, ki pokaže že po kratkem času močen razvoj ogljikove kisline. Te kopeli posebno priporočajo zoper išijas in revmatizem. Tu so učinki podobni kakor učinki močvirnih kopeli, vendar pa splošnega organizma ne utrujajo tako. Koža po kvasni kopeli močno zardi. Udi, ki jih je bolnik prej zavoljo hudih bolečin le težko gibal, se potem gibljejo lažje.

Gospodinja

Goveje meso v omaki. Eno čebulo, dve kumarci, 10 kaper, lupinico četrtinke limone, majhen lavorjev list, malo zelenega petršilja, majarona in eno sardelo. Vse to prav dobro sesekljaj, nato stresi na vročo mast in malo prepraži. Potem dodaj žlico kisa in pol kilograma na tenke kose narezanega govejega mesa, to premešaj, osoli, malo popopraj in pokrito duši toliko časa, da postane meso skoro mehko. Nato posuj po mesu žlico moke in ko moka porumeni, zalij z juho ali vodo. Meso naj se pokrito duši dalje v omaki, da se popolnoma zmehča. Če se je omaka med dušenjem preveč zgostila, jo še malo zalij. Pa potem lahko daš s cmoki ali krompirjem in salato na mizo.

Čiščenje aluminija. Aluminij najlepše očistiš z lesnim pepelom. Mokro krpo pomočiš v pepel, zdrgneš posodo in jo potem umiješ s toplo vodo.

Gumijasti predmeti ostanejo trpežnejši. Da ostanejo gumijasti predmeti trpežnejši, jih večkrat namaži z glicerinom. Posebno je to priporočljivo za snežke in galoše, pa tudi za plašče na kolesih in druge slične predmete. Gumijaste cevi, ki jih uporabljamo za škropljenje, je najbolše položiti za nekaj ur v glicerin, potem jih pa takoj obesiš, da se glicerin odteče nazaj v posodo. Tako ga lahko drugič spet uporabiš. Cevi pa obesi tako, da bodo visele enakomerno in da se ne bodo preveč stlačile.

Mrzli možgani v omaki. Telečje možgane operi, odstrani kolikor moreš kožice, nato jih položi v krop (kropu dodaj malo kisa in soli) in naj vro 15 minut. Nato možgane previdno vzemi iz kropa, jih položi na krožnik in naj se shlade. V skledo položi oprane liste solate. Možgane zreži na tenke kose in jih zloži na solato. Kar se je pa pri rezanju možganov zdrobilo, pretlači skozi sito v skledo. K pretlačenim možganom primešaj malo gorčice, ščep soli in prilij 10 dkg olja. Eno vloženo zeleno papriko prav drobno sesekljaj, istotako en paradižnik in zelenega peteršilja. Papriko, paradižnik in peteršilj primešaj k omaki in mešaj dalje, da se malo zgosti. Nato polij omako po možganih in solati.

Ajdov močnik. Močnik zna skuhati vsaka gospodinja. Pripraviti pa se da ajdov močnik še bolj okusno na tale način: vzemi ajdove moke, kolikor pač nameravaš skuhati močnika, deni moko v skledo, ubij vanjo eno jajce, prilij malo vode in napravi svalčke kakor za navadni močnik. Te svalčke potem zakuhaj, kakor vedno kuhaš močnik. Prepričala se boš, da je tak močnik okusnejši od navadnega.

Iz Malega Beograda

Gasilska četa Ruše I. je imela v nedeljo 23. januarja lepo gasilsko slavnost, združeno z občnim zborom. Že zjutraj se je pomikala po Rušah lepa povorka gasilcev z godbo ter z razvitim praporom k maši za pokrovitelja gasilstva Nj. Vis. kraljeviča Tomislava. Ob 10. uri pa se je vršil občni zbor in odlikovanje zaslužnih gasilcev. Odlikovani so bili: tov. Albin in Franc Eigner, Franjo Šket ter Anton Požar, trg. v Rušah, ki jih je odlikoval častni predsednik tov. Tomo Stani v navzočnosti odposlanca občine Ruše g. Ant. Stanca ter načelnika gasilčete Ruše g. Kaca.

Pokolenje Konrada Henleina

Češki listi pišejo v zadnjem času precej mnogo o češkem pokoljenju »Führerja« sudetskih Nemcev Konrada Henleina ter prinašajo izčrpen rodopis, iz katerega je razvidno, da se pretaka po žilah tega »Führerja« pristna češka kri.

Upepeljevanje mrličev v CSR

V Čehoslovaški stalno napreduje vpepeljevanje mrličev, za kar imajo doslej že 13 krematorijev, v katerih se vrši vpepeljevanje deloma na plin deloma potom elektrike. Samo v preteklem mesecu januarju je bilo vpepeljenih skupno 616 oseb, od tega največ v Pragi t. j. 255. Po spolu je bilo vpepeljenih 364 moških in 252 žensk. Med temi je bilo brez konfesije 156 oseb, rimsko-katoliške vere 291. Skupno je bilo v Čehoslovaški od prevrata naprej, ko so bili otvorjeni krematoriji, vpepeljnih že 71 tisoč 797 ljudi.

Kaj še.

Janezek je bil kaznovan in je pol ure jokal, nato pa utihnil.

»No, si vendar nehal tuliti?« je menila mati.

»Kaj še, samo malo se bom oddahnil.«

Mali oglasi

Razno

POKROMANJE, PONIKLOVANJE
vsake vrste, dobro in poceni izvršuje »Ruda«, Maribor, Trstenjakova 5. 213

DELAVCI
ki so bili zaposleni na stavbi g. Mariona ogel Smetanove in Tomove ul. naj se javijo takoj pri »Univerzal inštalater«, Maribor, Dvořakova ulica 10. 824

MIZARSKA STAVBENA DELA
izvršuje najceneiše mizarsko podjetje Albin Belak, Maribor, Miklošičeva ul. 2. 707

Za mizarstvo iščem
DRUŽABNIKA
ki razpolaga z nekaj gotovine radi večjega nujnega dela Mizarstvo Gregorčičeva 8. 860

OTROKE
sprejmem v oskrbo. Studenci, Stritarieva 15-I. 849

Zamenjam za hišico ali parcelo
5 TONSKI AVTO
v najboljšem stanju, model 1931. Posredovalnica »Triglav«, Maribor, Aleksandrova c. 12. 848

V soboto dne 19. februarja bo v gostilni Merdaus na Koroški cesti velika predpustna zabava. Igra priznani jazz iz Ljubljane. Vstopnine ni. Maske dobrodošle. Začetek ob 20. uri. 847

Posest

Naprodaj malo
POSESTVO
v Rošpolu, ob lepi cesti 2 oralov zemlje, nova zidana hiša. Vprašati Angela Leskovar, trgovina, Počehova. 858

Kupim

ŽENSKO KOLO
kupim. Hošl, Slivnica. 845

Prodam

CEMENT
živo apno, apno v prahu zopet dobite v lesni trg. A. Čeh, Maribor, Betnavska c. 4. 825

SOHE
prečnike, late in krajnike za vrtne ograje, kakor vsake vrste rezan in tesan les, prodaja tvrdka Gnilšek v Razlagovi ul. št. 25. 862

JABOLKA
1 kg din 1.50, skladišče, Eksport Koražija. Kolodvorska 1 861

APNENI PRAH
za gnojenje po din 20.— za 100 kg se oddaja v Kmetijski družbi, Meljska c. 12, Telefon 20-83. Pri večjem odjemu popust. 856

Sobo odda

LEPO, PRAZNO SOBO
v centru oddam. Kopališka ul. 4-II. desno. 859

ODDAM PRAZNO SOBO
Koseskega 39. 854

Stanovanje išče

1—3 SOBNO STANOVANJE
v mestu ali bližini (željen vrt) išče solidna tričlanska družina, za marec ali april. Na željo plačam najemnino večmesečno naprej. Ponudbe s ceno na upravo pod »Stalni in mirni«. 850

Pouk

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA
po lahki, hitri metodi. Zajamčen uspeh. Trubarjeva 4, pritličje, deso. Tel. 24-24. 851

Službo dobi

HIŠNICA
srednje starosti zdrava in snažna, se sprejme takoj ali 1. marca. Zaslužek ima kot postrežnica z vso oskrbo v hiši. Vprašati: Oset, Glavni trg 22-I, levo. 853

DEKLE ZA VSE
pošteno, hitro, čisto, išče za takoj družina z dvema otrokoma. Naslov v upravi. 852

Cankarjeva 26 **MOTOR-LOTZ** MARIBOR Telefon 28-50

Ruby

9.

Stari sir Georg Rodney, ded sedanjega baroneta, je imel dva sina, Georga in Geoffreya. Ljubil je Geoffreya, Georga pa ni maral, in z leti je njegova simpatija tako zrasla, da je pričel razmišljati, kako bi spravil prvorojenca ob dedščino, ki bi jo naklonil sinu Geoffreyu.

Ker niso bila njegova posestva majorat, ni bilo prav za prav nikakih težkoč in tako je napravil končno oporoko v prid mlajšemu sinu.

Preden pa je prišlo do tega, je zapustil George, strasten, vendar plemenit človek, radi nesrečnega razmerja, rodno hišo, da si poišče v tujini srečo. Nekateri so dejali, da je šel v Indijo, drugi zopet v Avstralijo, v resnici pa ni nihče vedel ničesar, razen njegova stara bivša pestunja Elspotho, ki je pestovala že njenega očeta in mu je bila zelo udana.

Govorili so, da zato, ker je bil George zelo podoben svojemu staremu očetu, siru Lancelotu, ki ga je Elspotha v svojih mladih letih skrivaj oboževala, ko je še imela rdeča lica in romantično srce. Morda so bile tudi prazne govorice; Elspotha se je omožila z vrtnarjevim sinom, sir Lancelot pa s hčerjo nekega grofa. In ko se je rodil v Rodney Towersu prvi otrok, je prišla Elspotha zopet na grad kakor njegova varuhinja, in negovala ga je, kakor bi bilo njeno lastno dete, ki ji je umrlo dva dni po porodu.

Od takrat ni več zapustila rodbine, ampak ji je zvesto služila, dokler so ji dale moči. Poznala je vse skrivnosti in vedela marsikaj, česar mali deček ni nikdar zvedel. Čudno je bilo to, da ta otrok ni ravno zavzel preveč prostora v njenem srcu. Ko se je pa oženil in je dobila v svoje varstvo Georga, njegovega najstarejšega sina, takrat je prenesla vso svojo ljubezen nanj, ki je bil verna slika svojega deda. Ko je lepi, mladi, trmasti mož odšel v tujino, je vzel tudi njeno srce seboj, in ona je morda edina prejemala njegove vesti.

Oče se je oddahnil, ko je izginil George; njegov brat, ki se je v tem oženil ni čutil prevelike izgube. Mlada gospa, sedanja lady Rodneyeva, pa je pri vsaki priliki netila sovraštvo svojega tasta do odsotnega sina. Končno je stari mož res napravil oporoko, v kateri je vse zapustil svojemu mlajšemu sinu, izvzemši naslov in kapital, ki z njim ni smel razpolagati. Vrtnar in njegov nečak sta kot priči podpisala listino, ki jo je napisal starec morda v slutnji na svojo smrt. Kajti naslednjega dne so ga našli mrtvega v postelji. Srčna kap mu je končala življenje.

Oporoke pa niso nikjer našli. Preobrnili so ves grad, toda o važni listini ni bilo sledu. Vest, da je George v Avstraliji umrl, je končala iskanje in polagoma so vsi pozabili na oporoko. Nihče se ni potrudil, da bi dobil potrdilo o Georgeovi smrti. Gospod in gospa Rodney sta smatrala smrt pravega dediča za srečen dogodek, sprejela sta dedščino in sta mnogo let srečno in zadovoljno živela.

Ko je umrl sir Geoffrey, je stopil na njegovo mesto sir Nicholas in življenje je teklo prijetno naprej, dokler ni priplul z juga oblak, ki se je vsak dan večal in končno zatemnil vse obzorje. Iz Avstralije so prišla poročila, da so bile prejšnje vesti o smrti Georgea napačne, ter da je umrl šele pred enim letom in da se je v novi domovini tudi oženil. Njegov sin je sedaj potoval na Angleško, da odvzame siru Nicholosu pravico do naslova in premoženja. (Dalje.)

Darujte za azilni sklad PTL!

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani. Odgovorni urednik MAKSO KOREN. Za inseratni del odgovarja SLAVKO REJA. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj STANKO DETELA, vsi v Mariboru